PRAGMATIC ASPECTS IN DIMITRIE BOLINTINEANU'S NOVELS[1]

Abstract: *This paper aims to point out specific features of the situation of communication found in Bolintineanu's novels, both in the epistolary novel, Manoil, and in the novel of balzacian type, Elena. In this respect, there are analysed the main marks of communication in the different situations that conversation may have, i.e.: interactive, contextual and structural. As specific elements of the pragmatic analysis, there are also mentioned different types of deixis that are found in D. Bolintineanu's novels: personal, social, spatial, temporal and textual deixis.*

Key words: *speaker, receiver, deixis*

The epistle has replaced the verbal communication even from the appearance of the first texts that have created the need for receiving and transmitting information.

In the Latin era, the diversity of the topics broached by the writers made the letter be considered a literary species and, alongside the appearance of the novel, this led to the epistolary novel and to the whole theory of relativism, offering the text authenticity and originality.

In a particular way, the exchange of letters may represent a situation of communication. This does not imply any other adjacent element involving the interaction between two persons facing each other: gesture, mimic, posture of the body.

In the epistolary novel, the situation of communication is atypical. From a pragmatic point of view, the letters contained in the novel *Manoil* do not reproduce a normal situation of communication as the receiver (R) is not involved either directly, or not even by responding to letters. The receiver (R) is only assumed, playing the role of the addressee, while the transmitter (T) is the one that controls and maintains the conversation in the text by the presence of dialogues interspersed in the story, and the forms of feedback generated by his or her own account.

The marks of the phatic communion, used, as a rule, to capture the receiver's attention, are frequently found in the letters of the novel *Manoil*, especially at the beginning:

"Puteam eu, cu timiditatea mea, să răspund ceva? *Ştii*, amice, … poetul se găseşte uneori în poziţia cea mai nenorocită în societate: se vede astfel osândit, încât trebuie să facă sau figură de nătărău, sau de impertinent." (Bolintineanu, 1984: 6).

"*Ştii* tu, pentru ce această Mărioara este totdeauna în închipuirea mea? «Ţi-e dragă», îmi zici…" (*Ibidem* 9).

"*Ai auzit*, iubite B…, ce prinţipuri are acest Alexandru?" (*Ibidem* 13)

The situation of communication also requires a context that at the level of Bolintineanu's epistolary novel can take many forms, communication taking place both at the macrostructural level in the ample context generated by the narrator's letters addressed to the addressee, *iubitul B…* (*the beloved B…*), and at the microstructural level that refers to the context in which the dialogues rendered by the initial transmitter take place.

Thus, the overall communicative context is represented by the situation in which the narrator, who is also a character of the novel, recounts the stories about

[1] Alina Maria Tisoaică, University of Piteşti, amtv3@yahoo.com

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

Manoil's life and the situation of communication is to be found in a particular context generated by a particular story.

What is to be noted in the case of the epistolary novel is that the emitter (E) of the letters is overlapped to the transmitter of the related situation of communication, being, on the one hand, the source of the respective statement and, on the other hand, this transmitter repeats in the direct speech somebody else's words.

> Marioara şi cu Zoe, îndemnate de Smărăndiţa, îmi aduseră în triumf o ghirlandă. Duduca, puindu-se între ele:
> – Iaca ghirlanda care-ţi trebuie!
> – Dar daţi-o autorului, zisei.
> – Ce! Nu e de d-ta făcut versul acesta?
> – Nu! Autorul este la Moldova. Numele lui, Sion.
> – Sion? acest nume adevărat este? unii cred că e un nume fictiv, un ideal.
> – Ba foarte adevărat. Eu îl cunosc din corispondinţă, şi am o mare simpatie pentru el. Are talent acest tânăr, dar pătimeşte de două boale, ca şi mine, de neavere şi de lene. Altfel ar avea şi nume mai mare, şi ar şi lucra mai mult. (Bolintineanu, 1984: 8-9).

In the given example, Manoil is both the narrator of the letter that he recounts and the transmitter, the source of the statements that come as replies to the receiver, in this case represented by Duduca.

It is also to be mentioned that in the given excerpt the conversation between the two of them follows closely the general and defining features of the conversation (cf. Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 39-42) which is:

- *interactive*, a feature that takes into account primarily the existing code between the two partners (Stubbs, 1983: 21), but also the marks of the phatic function of language that may be noted by words that highlight the receiver's attention or by repetition of different terms:

"– *Ce*! Nu e de d-ta făcut versul acesta?
– Nu! Autorul este la Moldova. Numele lui, *Sion*.
– *Sion*? acest nume adevărat este?"

- *contextual*, the conversation in this case takes place after Manoil has read one of G. Sion's poems which has as a key element the word *ghirlandă* (*garland*).

- *structured*, a feature that emphasizes the role of the transmitter and receiver and the orderly exchange of words between the two of them.

Besides the transmitter and the receiver, in a conversation, there can participate other persons who serve as auditor (cf. Goffman, 1981:9-10). In the given fragment, the role of the auditor can be played by: Marioara, Zoe and Smaranda.

At the structural level of the novel *Manoil*, such conversations are common.

The situation of communication rendered by the letters present in the novels *Elena* and *Doritorii nebuni* does not present the same problems as in the epistolary novel.

The sender of the letter who has also the role of the transmitter, has as his or her correspondent an addressee with the function of a receptor, who in his turn becomes a transmitter, and respectively a sender, restoring in a particular way the situation of communication, even if it does not necessarily imply the presence of the participants in the dialogue.

The exchange of replies occurs through letters that follow the scheme: letter - reply (letter) - letter - reply (letter), just as in a dialogue:

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

Domnule!

Am auzit să ai fost indispus. Este adevărat?... Daca nu ai venit căci ai fost bolnav, îmi pare destul de rău; daca însă cauza nevenirii aici nu a fost boala, ci negligința, atunci îți mărturisesc că şi mai rău îmi pare. Buchetul d-le a vestejit dupe trei zile, şi poți să fii sigur că nu i-a lipsit îngrijirea. Vai! nu putea să trăiască mai mult!... Ceialți oaspeți au plecat. A rămas numai Caterina, cu care vorbim de multe ori despre domnia-ta. Ea este roua cugetărilor mele întristate încă din copilărie. Întoarce-te aici ca să consoli cu prezința-ți pe acei ce cugetă totdauna la d-ta. (Bolintineanu, 1984: 175-176)

Doamnă!

Țara noastră este locul privilegiat unde tot sufletul ce a priimit mai multă favoare de la providență trebuie să sufere. Nimeni nu a băut din această cupă de amărăciune mai mult decât mine în timpul din urmă. Cu toate acestea, sunt oameni ridiculi, care vin să ne distreze câteodată. Bar, dupe ce a venit la Bucureşti, începu să se căiască serios că ceruse mâna Sofiei… Căuta să-şi ia vorba înapoi şi nu găsea nicio idee.

Sereştii îl siliră să hotărască ziua de nuntă… le răspunse că peste zece zile. Atunci îi veni o idee originală. Voia cel puțin să mai întârzie până când va avea cea din urmă explicare cu Caterina. Ştii ce şi-a închipuit să facă ca să amâne nunta? Să dărâme plafondul din salonul său şi să zică că a căzut singur şi că, prin urmare, nu poate face nunta până nu se va repara plafondul. Dar, în fine, s-a hotărât pentru Sofia.

Sofia, din parte-i, anunță de acum ce are să fie. În zilele din urmă, Bar era la dânsa. Era vorbă de cai. Sofia zise că ar fi fericită când ar avea caii d-nei N… Bar nu zise nimic. Peste zece minute plecă, Se duse la d-na N… «Ce te-a costat caii d-le?» - «Cinci sute de galbeni, răspunse ea. Dar nu-i am de vânzare.» «O mie! răspunse el, numai să mi-i vinzi!...» D-na N… văzând că ține atâta la cai, îi vându pentru o mie de galbeni. A doua zi caii fură duşi şi puşi sub ochii Sofiei. Toate acestea le face ca să necăjească pe Caterina!

O noutate! D-na Zoe a renunțat la amantul său din popol; un june fecior de boier, bogat, elegant şi foarte frumos, din Moldova, i-a luat locul. Ea îl prezintă la toți. El trece zilele în salonul ei. Elogiurile ce ea îi face la toți sunt atât de exagerate, încât lumea aici a început să vorbească.

Ieri am văzut-o, mi-a zis că are să vie la Făneşti peste zece zile şi o să aducă şi pe junele Ranu. Acesta este numele noului Adonis. (*Ibidem 1*76-177)

The particularity of the situation of communication in this case, as in the whole epistolary novel is the fact that it excludes an important feature of the common conversation and that is the direct interaction between individuals, a characteristic which, most of the times, gives vitality and verve to the speech act.

For written communication, "the context of the object of communication is essential" (Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 12), the written message involving formulations that can not be negotiated between the transmitter and receiver.

The series of letters between Elena and Alexandru Elescu characterizes, in fact, the oral expression of each of the two characters, the elements related to the introduction and conclusion being the only items belonging to a higher level style.

Bolintineanu renders in his novels specific fragments to the oral discourse containing elements such as ellipses, parataxis - juxtaposition, unfinished utterances, repetitions, comments, explanations etc..

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

Către acestea el nu ştia încă daca o iubeşte! Ocaziunea nu se prezintase încă ca să poată înțelege aceasta.

– Daca ai sta câteva zile încă aici, am face partide de călărie… eşti cavaler? Întrebă Elena pe Elescu.

– Cavaler? … răspunse Alexandru distract, da! da! … De ce nu? – Vom vedea monastirile, munții noştrii… Sunt locuri cu totul frumoase spre munți… dar nici nu mă asculți! La ce te gândeşti?

– Cine ar ghici mi-ar da dreptate să mă las a mă răpi atât de dulce…

– Ştii că nu eşti polit pentru mine?...oricare ar fi acele obiecte ce te răpesc, crezi că aş merita cea mai mică atențiune?...

– Eşti totdeuna amestecată cu visele mele!

– Acum complimânte! … De când?... de ieri seară? nu este aşa?

– De ieri seară sunt altul… de ieri seară am început a trăi de o altă viață!...

– Pastorală, negreşit… suntem la țară… Aici aerul e curat şi îmbălsămit…

– Aerul? … nu mai vorbesc nimic, toate zisele mele le interpretezi într-un simț cu totul contrariu.

– Nu te supăra! …

– Aş fi voit să nu te cunosc!

Vorbind astfel, ajunseră la chiosc. (Bolintineanu,1984: 154-155).

Bolintineanu respects the construction technique of the oral discourse which is formed under the reader's eyes just like in the case of an ordinary conversation.

The forms of deixis have an important role in the discourse, too. They appear in Bolintineanu's novels closely related to the features of the communicative context.

Deixis has generally three types: personal, spatial and temporal, but recent studies have also implied the idea of a textual deixis and of a social deixis (cf. Levison, 1983: 62 - 63).

Personal deixis is represented by the forms of the first and second personal pronouns, used both to resume and to anticipate a syntactic function. Most of the time, the first and second personal pronouns with deictic function are harder to be identified in the text, this function being rendered in Romanian by the desinences of the verb to be conjugated.

Tot se schimbă în lume! Pentru ce amicia nu se va schimba? Numeroasele ocupări nu***-ți*** vor permite *să vii*, astfel *mă resemnez* a nu *te* mai vedea poate niciodată. Către acestea proiectul ce *aveai* de a veni printre noi *ne făcuse* mare plăcere. *Noi suntem* aşezate aici pentru viață, şi daca ar trebui **să** *părăsesc* acest loc, în contra căruia murmur de multe ori, ei, bine! *m-aş crede* mai nefericită decât oriunde. *Mă bucuram* de apropierea primăverei, cari avea în toți anii o înrâurire binefăcătoare asupra mea; dar, în acest an, *nu ştiu* pentru ce *nu mă mulțumeşte*, poate că *sunt* bolnavă şi din aceasta *văd* toate în negru? *Să sperăm* că va trece! (Bolintineanu, 1984: 178-179).

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

Unlike the texts that reproduce a casual conversation, the structure of the epistolary novel requires a certain feature related to the nature of the transmitter, the story being told, in this case, in the first person singular.

> Ai auzit, iubite B…, ce principuri are acest Alexandru? sunt mai mulți ca el aice; oameni pentru care moral, onor, patrie nimic sunt!... La dânsul aceasta nu vine din supărare, din suferință, precum zice el… ci din lipsa cunoştințelor; felul cu care a expus aceasta o dovedeşte curat.
>
> Eu am dat brațul Mărioarei… brațul ei pe brațul meu!... o, fermec necunoscut!... credeam că o să mor de mulțămire!... Niciodată n-am văzut ceva mai grațios. (*Ibidem* 13)

Using the second person singular in the epistolary novel does not have the same value as that of presenting somebody's point of view or his own experience as there is no direct interaction in the given text.

The vocative forms found in the dialogues transposed in the letters forming the epistolary novel serve to delimit the receptors between themselves, but, indirectly, also to identify the emitters.

> Ne întoarserăm dar acasă, să primim grațioasele nimfe ce trebuiau să vie.
>
> – Nu mai este îndoială, zisei; Zoe e perdută!...
>
> Abia întrarăm în casă şi lacheul îmi anonță sosirea unei fiice a Vinerii.
>
> Zisei să intre.
>
> – Cum te cheamă, *drăguliță?* o întrebai.
>
> – Din ce tărâmuri vii, *neiculiță?* îmi răspunse ea. Aolio! una este Zlatca Evreica, de la munte până la Dunăre, în Țara Românească. (*ibidem* 89)

The vocatives as *drăguliță, neiculiță* replace the presence of the subjects expressed by the pronouns in the first and second person, pronouns which repeated lead to a too busy text.

Social deixis is characterized by the nominal forms of deference, by the titles of addressing, by a few particularities of the agreement of the predicate with the subject or by adjectival determinants with the determined elements (cf. Levison, 1983: 89)

Similar to the dialectal texts, Bolintineanu often uses the formula: *dumneata* + *verb* (*you* + *verb*).

> – A avut o soră, care a murit?
> – Dar… chiar astăzi am îngropat-o. Ați văzut *şi d-voastră.*
> – Tânăra care a-ngropat-o astăzi?
> – Aşa, *domnule*! ea a murit jărtfă fratelui meu.
> – Aşadar, fratele *d-tale* este un monstru, pentru Dumnezeu!
> – Ce*! d-ta* ştii?
> – Ştiu toată istoria, dar nu ştiam că fratele *d-tale* era care… dar sora *d-tale* ce va face?
>
> – Ea va face ceea ce voi face eu, ea nu este hotărâtoare.
>
> – Ascultă**,** *domnişoară*. Deşi sunt tânăr, încrede-te în sfatul meu. Cu fratele nu e nimică de făcut; el este fără inimă şi foarte hotărâtor. Nime nu poate să-ți dea niciun ajutor.Cu toată inima aş vra să-ți dau orice ajutor, dar îmi e cu neputință. Să-ți pierzi viața e păcat şi cu aceasta ți-ai

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

ucide amantul care ştiu că are o inimă simţitoare. Să te împotriveşti este în deşert, căci vei fi expusă la torturile fratelui. Călugăreşte-te şi aceasta nu te poate opri a trăi cu omul care iubeşti.

– Să înşel pe D-zeu? o! asta n-oi face.

– D-zeu, care le este drept, nu va privi ca nelegiuire amorul *d-tale.* Rasa care-ţi vor pune e cu sila. D-zeu îţi va da voie să o lepezi când nu vei fi vrednică a o purta.

– O, Dumnezeul meu! zisă biata copilă; fie după voia ta! (Bolintineanu, 1984: 45-46).

Sometimes, *dumneata* (*you*) is used as a deferential form for *tu* (*you*) and *dumneavoastră* (*you*) for *voi* (*you*).

Space deixis is marked by the literary and regional forms of the demonstrative adverbs and pronouns: *aici / aci, acolo / colo, acesta / cesta, acela / cela* (*here* / *here*, *there* / *there*, *this* / *this*, *that* / *that*).

The issues of spatial deixis refer to what distance the transmitter and receiver are from the place they refer to.

For example, in the passage: " *Aici* se joacă *préférence illustrée*, care se mai zice şi rusesc … dincolo preferanţ simplu… mai *colo* vist… apoi vist- preferanţ… mai dincolo pichet, mai dincolo otuz- bir… *albţvelve*… ecarte! Sfichiu, panţarola… ghiordum… stos… şi altele multe, de care, deşi învăţasem multe pe unde am umblat, dar, drept să-ţi spun, nu le ştiam pe toate." (*Ibidem* 62)

The word *colo* (*there*) shows that both the transmitter and receiver know the place it is spoken of, *colo* becoming a deixis of small distances, in comparison with the literary form *acolo* (*there*), which is opposite to the deixis *aici* (*here*), used to refer to just the area where the transmitter and receiver are at the moment of speaking.

The spatial deixis of approach such as *aici / aci / aicea* (*here* / *here* / *here*) mark the fact that the place or the objects located in that area are well known by the transmitter and receiver.

"Zicând aşa, salutai şi plecai spre uşă. *Aici* însă mă întâlnii faţă-n faţă cu Zoe." (*Ibidem* 84)

The deixis *acolo* (*there*) and its popular variants are used anaphoric to describe a place which appears to be anterior in the text and cataphoric to describe a place which is posterior in the text.

"– *Acolo! acolo*! îmi zisă ea, arătându-mi heleşteul şi trăgându-se spre el." (*Ibidem* 44)

"Când mă trezii eram afară de barieră, în mijlocul câmpului… eram ostenit… şezui la rădăcina unui tei de lângă şosea. *Acolo a*uzii urletul unui lup, nu departe." (Bolintineanu, 1984: 85)

In addition to the forms of the adverbs of time or to adverbial constructions involving reference to natural cycles, days, hours, weeks, months, years, seasons: *ieri, alaltăieri, azi, mâine, peste o oră, la anul, la vară, săptamâna viitoare, duminica trecuta,* (*yesterday, the day before yesterday, today, tomorrow, after an hour, next year, next summer, next week, last Sunday*), the temporal deixis is most commonly found in the temporal forms of verbs.

An important difference is observed in the usage of the simple and compound perfect, in Bolintineanu's work, these being used with the same meaning they have in the contemporary idioms used in Oltenia.

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)

While the simple perfect refers to past actions that occurred during the same day, being used in close connection with the deixis *azi* (*today*), the compound perfect refers to a distant period in time, the correlative deixis being: *ieri, alaltăieri* etc. (*yesterday, the day before yesterday* etc.).

"Sunt pe aproape de fericire; pe aproape de a-mi realiza planul. Frosa mă iubeşte; *am înţeles* că mă iubeşte. Astăzi, ducându-mă la ea, îmi *spuse* că bărbatu-său s-a dus la ţară şi că doreşte să cineze deseară la mine acasă, fără altă condiţiune decât să fiu discret." (*Ibidem* 73)

In what the pair *acum* / *atunci* (*now* / *then*) regards, it is to be noted that *acum* (*now*) refers only to the moment of speaking, while *atunci* (*then*) may appoint any period in the past.

"– Dar, Zoica mea!... *acum* să te duci… ai făcut un om fericit, ai rădicat un om din tina ticăloşiei... *acum* poţi să te duci şi fii mulţămită cu inima ta… aducerea- aminte a cuvintelor tale va rămânea să mă mângâie în singurătatea mea!..." (*Ibidem 101*)

The pair *acum* / *atunci* (*now* / *then*) usually marks the reference to a moment from the current or from a prior period of time, the interval between the two being indefinite.

The temporal, spatial and manner deixis have a special role when referring to the place from the structure of the discourse, in which situation they are considered textual deixis.

"Uf! ce nume! ce grozăvii! cum v-aţi stricat gustul! *acuma*, înţăleg;" (*Ibidem* 50).

"– Ascultă, Manoile! Te îndoieşti de provedinţă, te îndoieşti de toate de la un timp încoace… o ştiu… de *aice* purcede dezgustul ce cerci…" (*Ibidem* 53).

"Limba ce se vorbeşte este mai mult o franţuzască, umplută pe ici pe cole cu vorbe româneşti" (*Ibidem* 72).

It is to be noted that there is "a certain functional ambiguity of these marks: they relate cataphoric and respectively anaphoric to the text they delimit. Unlike the proper anaphora or cataphora, these marks are not substitutes for certain referential units of text, but they refer to the text as a whole." (Ionescu-Ruxandoiu, 1999: 104).

The general idea that emerges from the marks of the textual deixis is the fact that it is not original, but it rather borrows characteristics of other types of deixis.

In conclusion, from a pragmatic point of view, there are some elements that characterize Bolintineanu's novels. The most important are the situation of communication with its specific features and the different types of deixis.

References

Bolintineanu, D., *Opere V*, Editura Minerva, Bucureşti, 1984

Ionescu-Ruxăndoiu, L., *Naraţiune şi dialog în proza românească*, Editura Academiei, Bucureşti,1991

Ionescu-Ruxăndoiu, L., *Conversaţia. Structuri şi strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, Editura All Educational, Bucureşti,1999.

Levinson, C., *Pragmatics*, Cambridge University Press, Cambridge, 1983.

Stubbs, M., *Discourse analysis*, Basil Blackwell, Oxford,1983.

BDD-A6101 © 2012 Universitatea din Piteşti

Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 19:57:22 UTC)